

DRAG. H.:

Veselo na delo!

Nekaj o izdelkih iz protja.

ozimi vam je često dolg čas. Človek ne more biti vedno na snegu. Časih pa snega ni in ostane samo zima, da je človek najrajši pri peči. In za take prilike je najlepša zabava — delo.

Opozoriti vas hočem na prijetno in koristno ročno delo, ki ne zahteva mnogo znanja in ne prevelikih izdatkov. Tudi orodja ne potrebujemo kaj prida. Saj pa je itak potrebno, da si nabavite vi, ki radi poizkušate, tu in tam kakšno orodje, da se vam nabere s časom zbirka najpotrebnejših pripomočkov za uspešno ročno delo.

Vem, da vsi poznate lesko. Mnogi izmed vas so jo morda že čutili. Ker pa šiba ni za človeško zdravje neogibno potrebna, bomo poizkusili uporabiti leskovko v druge, bolj prijetne svrhe.

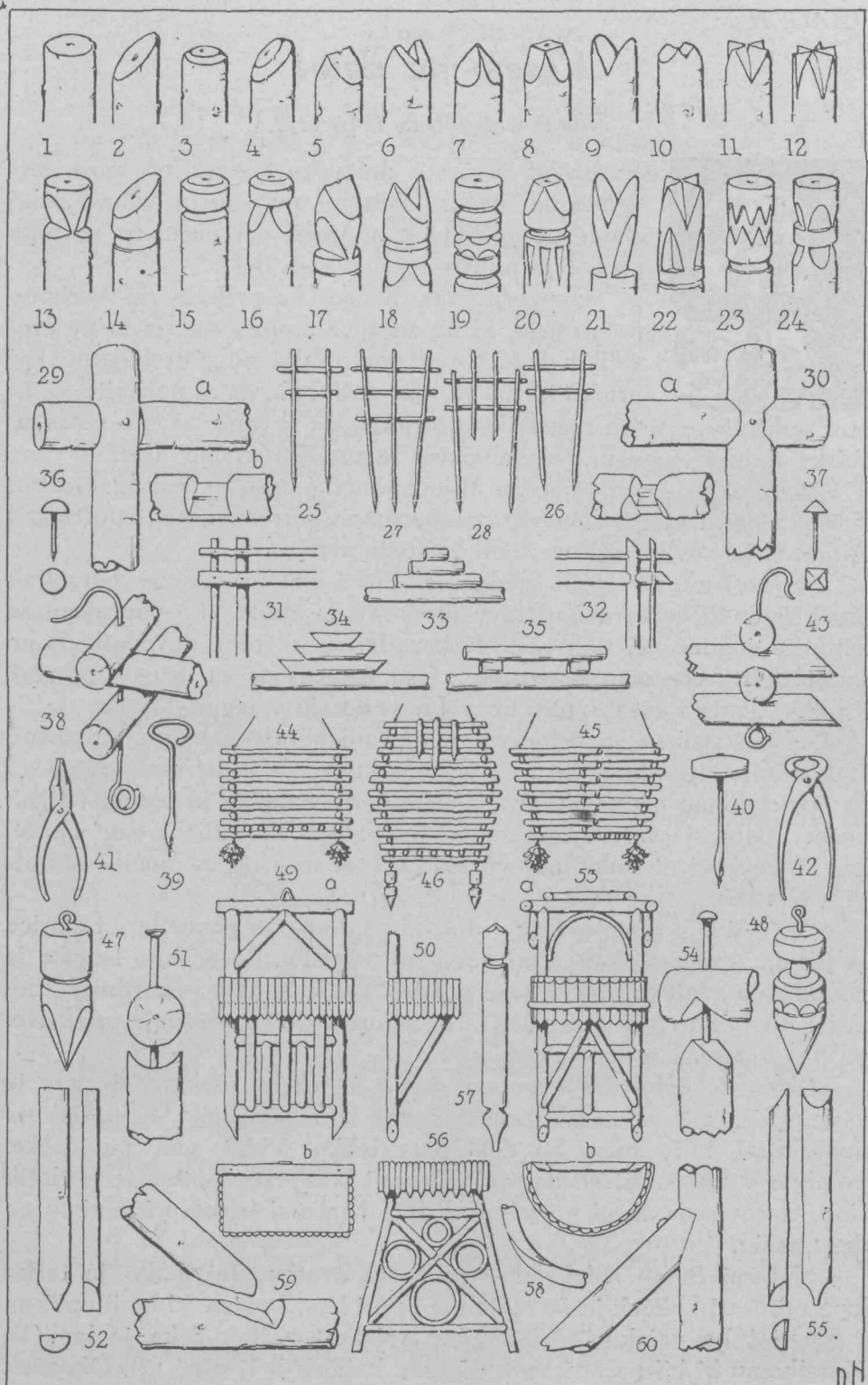
Najprej morate imeti seveda oster nož ali pipec. Tega mora itak imeti vsak, ki hoče rezljati in vaditi roko in oko. Tako oboroženi se napotite v grmovje, kjer raste leska. Menda ni treba povedati, da ne smete delati škode in rezati šib, ki so namenjene za drugo uporabo. Kdor je doma v mestu, tudi ne pojde rezat šib v javne nasade.

Za naš namen so pripravljeni takozvani obrastki, ki jih odrežemo brez škode. Njih debelost bodi prilično enaka debelosti kazalca. Često pa potrebujemo pri izdelkih tudi nekoliko debelejših in precej tanjših kosov. Kdor si sam ne upa zadeti prave debelosti ali pa sam ne ve, kaj bi smel ali ne smel, naj vpraša za svet in prosi za pomoč starejšega človeka.

Po 30 do 40 takih paličic v dolžini 50 do 60 cm povežite v butarice in jih na zračnem kraju vsaj nekoliko posušite. Če delamo izdelke iz popolnoma svežega protja, se ti pozneje usuše in niso več trdni. V butarice povežemo protje zato, da se posamezne šibe pri sušenju ne skrivajo, pa tudi zato, da se krive izravnavajo.

Da boste delo lažje razumeli, sem vam narisal nekaj risb. Ker je vsak pričetek težak, bomo pričeli s prav lahкими izdelki. Kdor že zna uporabljati nož, temu bo delo prav lahko. Videl sem pa dečke, posebno v mestu, ki so najprej odrezali kos prsta, potem so se lotili šibe. Gotovo, da to ni potrebno. Rdeče barve si lahko pripravimo na drug način.

Najprej bomo izdelovali količke za cvetice. Jej, kako je težko lepo odrezati količek in še težje napraviti lepo konico, ki bodi vpičena v zemljo! Le poizkusite! Navadno prirezan vrh količka je lep (1). Marsikom bi bil pa poševno prirezan količek bolj všeč (2). Okonček

se da tudi obrobati, pa bodi, da je pravokoten ali poševen (3, 4). In tako vstane pred nami vrsta nalog, kako bi prirezali količek, da bi imel lepšo glavico (5—12). Gotovo si bo kdo izmed vas izmislil še kakšen način prirezovanja. Komur vse to ne zadostuje in kdor čuti v sebi večjo umetniško silo, naj se pa izkaže z boljšim delom! Količkovo oglavje lahko okrasimo z vrezi (13) ali mu olupimo lubje do belega lesa v obliki obročka (14). Tudi lahko napravimo globlji jarek ali pa dva (15), pa tudi več, če nam je všeč. Sploh se množi možnost v dolgo vrsto, ki ji ob izumljivosti ni konca (16—24).

Te vaje so nas morda že uverile, da je nož lepo orodje in rezljavkanje prav prijetna in koristna zabava. A nam se hoče napredka. Kdor si doslej še ni porezal vseh prstov, lahko z nami nadaljuje. Zbijmo torej iz lepo prirezanih količkov take ali take brajdice za cvetice. Za to delo ne potrebujemo mnogo: majhno kladivce in primernih, 2 do 3 cm dolgih, prav tankih žrebljičev žičnikov, ki jih je za 2 dinarja poln zavitek. Če so predolgi, jih zadaj s kladivom zakujemo, pri tem pa postavimo žrebljevo glavico na železen podstavek, n. pr. na uho sekire ali na železo iz likalnika. Take cvetične opore lahko izdelamo v mnogih oblikah (25—28).

Časih dobite lepo razglednico, ki bi jo hoteli imeti v okvirju. Tudi v časopisih je mnogo lepih slik, ki bi bile v okrasek stene, če bi bile v okvirju. Pa ga napravimo! Rezati znamo že toliko, da nam vrez do svrši ali stržena ne dela več preglavice. S takim vrezom napravimo na ogliščih pravokoten naklad, ki ima pa to slabost, da se vidi del vresa tudi še potem, ko smo položili oba kosa drugega v drugega (29 a, b). Kdor pa je junak in umetnik, naj poizkusi napraviti naklad z zajero (30 a, b), ki jako lepo spaja obe palici. Seveda je treba tako spojiti palice na vseh štirih ogliščih, kar v risbi zaradi štednje s prostorom ni naznačeno. Pri okvirjih se sploh lahko še dolgo pomudimo. Okvirjeve stranice n. pr. podvojimo (31) ali pa jih na ogliščih vrhutega poševno prirežemo (32). Med oglišči lahko na vseh štirih stranicah pribijemo okraske iz krajših kosov (33—35). In še nekaj: v trgovini z železnino dobite lepe žrebljičke iz medenine (36, 37). S takimi žrebljički se dado okvirji in tudi drugi izdelki prav lepo okrasiti. Le pomislite, kako!

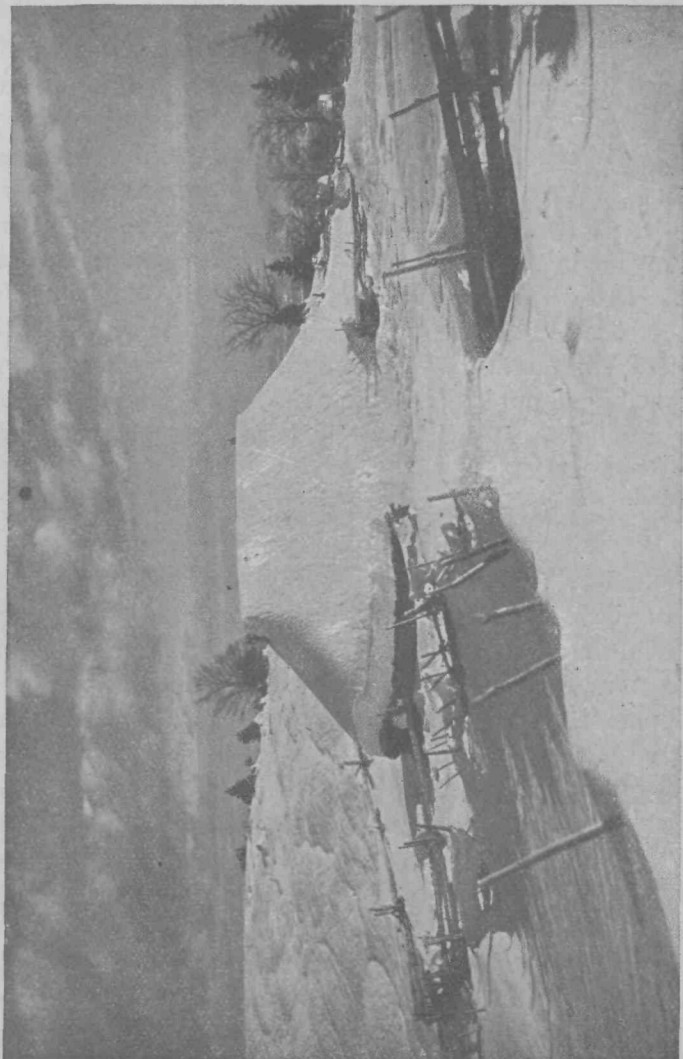
V poslednjem času vidite posebno na železniških postajah viseče košarice za cvetice. To ni nič novega. Take košarice sem videl že kot deček v parkih na drevesih. A te košarice so bile iz leskevega protja in so se lepo prilegale v prirodo. Take košarice lahko obesimo tudi doma na vrtu, na verandi, ob čebelnjaku ali kjerkoli. Samo narediti jih je treba. V ta namen si preskrbimo sveder žrebeljnik (39, 40). Z njim zvrtnemo v primerno prirezane paličice luknje in jih napelujemo na žico. Napeljevanje je prav enostavno (38) ali pa s primerno glo-

boko zarezo (43), da se posamezne paličice lepše spojijo in da je med njimi manj presledka. Da se zgradba ne razdere, napravimo na žici spodaj zvitek. Za to delo pa potrebujemo kleščice s šiljastimi čeljustmi (41), ki nam tudi sicer često služijo pri ročnem delu. Prav je, če si nabavimo ob priliki tudi male klešče ščipalke (42), da lahko odščipnemo žico. Na tak način lahko zgradimo lične košarice v trikotni, četverokotni ali tudi šesterokotni in osmerokotni obliki. Košarice so lahko enakomerno široke ali pa se proti vrhu širijo in narobe. Možne so pa še tudi druge oblike (44, 45, 46). Posebnega opravka nam da pod v košaricah, ki ga na različne načine sestavimo iz paličic in ga pribijemo na ostalo ogrodje. Posebno lepe so košarice, ki smo jih okrasili na dnu in na spodnjih ogliščih z bingeljci. V ta namen nabavimo v gozdu borovih storžev, ki jih nato z zgornje strani navrtamo in napeljemo skozi nje kos žice. To spodaj privijemo, da se storž ne sname, na zgornjem koncu pa napravimo kvačko in obesimo bingeljc na primerno mesto. Vzдолž na polovice preklani borovi in tudi smrečji storži služijo dobro v okrasek stranic na košaricah, kamor jih pribijemo z žrebljiči. Lepe bingeljce napravimo tudi kar iz debelejših palic (47, 48). Take košarice obesimo z žico na primerno mesto, jih napolnimo z mahom in posadimo vanje viseče cvetice.

Seveda pa s tem ni konec dela s protjem. Kogar je stvar zanimala in veselila, bi hotel delati še in še. Saj ni treba, da bi bilo vse narejeno že to zimo. Nekaj še lahko ostane za prihodnje leto. Stenske poličke (49) so potrebne, da na nje postavljamo cvetične lončke, vaze s cveticami ali svetilnico itd. Za take poličke si moramo prirezati primerno kvadratično, pravokotno ali polkrožno deščico. Tudi se moramo priučiti drugačnemu spajanju palic (51, 54). Iz razklanih šib moramo napraviti lepo ograjo, da je zavarovan dotični predmet, ki ga postavimo na poličko. Polovične (razklane) letvice so lahko spodaj priostrene (52). Za lepše izdelke (53) moramo tudi ograjo bolj okrasiti in letvice lepše prirezati (55, 57). Tudi v tem je lastna domišljija najboljši učitelj. Letvice na ograji lahko prepašemo s tanjšo šibo, ki smo jo preklali vzdолž. To je že zaradi tega potrebno, da se ne vidijo žrebljiči, ki smo z njimi pribijali letvice za ograjo. Da lahko stenske poličke primerno okrasimo z medeninastimi žrebljički, je umljivo samo ob sebi. Samo imeti jih moramo!

Prav čedne so manjše mizice za cvetice. Seveda pa moramo v ta namen vzeti precej suho in debelejšo protje (56). V okrasek pribijemo na primernih mestih krožne in eliptične kolobarje. Te najlaže upognemo, dokler so šibe še sveže. Tako upognjene zvežemo z vrvco, jih posušimo in šele pozneje spojimo s poševnim nakladom (58). Za spajanje poševnih opor je posebno važna tako zvana stopinja (59, 60).

Kdor misli, da je s tem vrsta izdelkov iz protja pri koncu, se jako moti. Domišljija lahko ustvari še marsikaj. Vsega tudi jaz sam ne vem in tudi nočem povedati. Za danes sem povedal dosti. Le mislite še sami! Pa nekaj: vsi izdelki iz protja so veliko lepši, če jih prevlečemo končno z lakom. Tega dobite za prav mal denar pri trgovcu z barvami.

ZIMSKA PRIRODA
PASTIRSKA KOČA NA JEZERAH

Za uporabo mu morate priliti majhno količino terpentina, da se prej posuši in da ni plesk predebel. Končno pomislite še nekaj: Ali bi belih zarez na protju ne mogli pobarvati v narodnih barvah? Samo po lubju mi ne barvajete in ne zlatite! To ni lepo!